

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

6 april 2006

VERSLAG

– van het Rekenhof –

over het onderzoek naar de toepassing van de hogeschoolregelgeving

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Anissa Tamsamani**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

Zie:

37-E (2004-2005)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de heer Adri De Brabandere, eerste-adviseur-revisor, en de heer Ivan Geysebergs, eerste auditeur, Rekenhof	4
A. Algemeen	4
B. Bestuur en organisatie van de hogescholen	4
C. Toepassing van het dienstverleningsdecreet	4
D. Investerings.....	5
E. Personeelszaken	5
F. Algemene conclusie en aanbevelingen	6
2. Replik van de minister	6
3. Bespreking	8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie besprak op 9 maart 2006 het verslag van het Rekenhof over het onderzoek naar de toepassing van de hogeschoolregelgeving met de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

Op vraag van de Commissie namen de heer Adri De Brabandere, eerste-adviseur-revisor, en de heer Ivan Geysebergs, eerste auditeur, namens het Rekenhof deel aan de vergadering.

1. Toelichting door de heer Adri De Brabandere, eerste-adviseur-revisor, en de heer Ivan Geysebergs, eerste auditeur, Rekenhof

A. Algemeen

De heer *Adri De Brabandere*, eerste-adviseur-revisor, licht toe dat het hogescholendecreet van 1994 reeds vroeger aan bod kwam in het onderzoek van het Rekenhof. Toen werd vooral gekeken naar de jaarrekeningen, de personeelsformatie en de salarissen. In het Boek van Opmerkingen van 2000 heeft het Rekenhof daarover gepubliceerd.

Het voorliggende onderzoek is eerder beperkt van opzet, zowel naar selectie van onderwerpen als van scholen. Deze selectie van onderwerpen en scholen vindt wel zijn wortels in het eerder aangehaald onderzoek.

Er werden vier hogescholen gekozen: één autonome en drie vrije hogescholen.

Het onderzoek behandelt vier onderwerpen:

- de personeelsaangelegenheden;
- de investeringen;
- de toepassing van het dienstverleningsdecreet;
- het bestuur en de organisatiestructuur.

De heer *Ivan Geysebergs*, eerste auditeur, gaat meer gedetailleerd in op de bevindingen van het Rekenhof.

B. Bestuur en organisatie van de hogescholen

De heer *Ivan Geysebergs*, eerste auditeur, brengt aan dat het Rekenhof bij nader onderzoek vaststelde dat essentiële beslissingen over het bestuur en de organisatie van de hogeschool niet altijd duidelijk en formeel in de notulen van de bestuursvergaderingen staan. Essentiële beslissingen over het bestuur en de organisatie werden niet altijd duidelijk en formeel in de notulen van de bestuursvergaderingen opgenomen.

In het verlengde hiervan noteerde het Rekenhof dat de delegatie van bevoegdheden soms aanleiding gaf tot onduidelijkheden. Bepaalde delegaties waren ook niet conform de lezing van het decreet, zoals de aanstelling van departementshoofden of de bevoegdheid om de vakantieregeling van het personeel te bepalen.

Het Rekenhof beveelt de hogeschoolinstellingen dan ook aan dat zij essentiële bepalingen over hun bestuur en organisatie bij voorkeur zouden vastleggen in de statuten. Bovendien moet het hogeschoolbestuur andere belangrijke beslissingen formeel en duidelijk opnemen in de notulen van zijn vergaderingen.

De tweede aanbeveling van het Rekenhof betreft de delegaties. Omvangrijke delegaties van bevoegdheden naar lagere beleidsniveaus maken de organisatie per beleidsraad of departement van een administratieve dienst noodzakelijk. Op die manier maakt een hogeschool geen gebruik van mogelijke schaalvoordelen bij een gecentraliseerde organisatie. Het is raadzaam te onderzoeken of dit geen administratieve meerkosten veroorzaakt en of die meerkosten opwegen tegen de voordelen van een dergelijke organisatie.

Tot slot wijst het Rekenhof erop dat de hogescholen voorzichtig moeten omspringen met delegaties om de eenheid van bestuur te vrijwaren. Interne controle moet daar mee over waken.

C. Toepassing van het dienstverleningsdecreet

De heer *Geysebergs* stelt dat het aspect dienstverlening ten tijde van het onderzoek vrij beperkt was. Een belangrijke vaststelling was evenwel dat de centrale administratie en de directie niet veel kennis hebben van de dienstverleningsovereenkomsten van de hogeschool. Het zijn doorgaans de hogeschooldepartementen die de dienstverleningsovereenkomsten onderhandelen, uitvoeren, opvolgen en bewaren.

Bijkomende vaststelling was dat de hogescholen bij bepaalde deelnames in vzw's het dienstverleningsdecreet op belangrijke punten negeren. De hogescholen overwegen dan ook onvoldoende wat de kosten en baten zijn van een overdracht van dienstverlening aan een vzw.

Ten slotte bleek ook dat de rapportering over de dienstverlening in de toelichting bij de jaarrekeningen en in de jaarverslagen te wensen overliet: deze was ofwel onvolledig ofwel beperkt tot een opsomming van activiteiten en contracten.

Het Rekenhof beveelt aan dat de hogeschoolbesturen het beleid en initiatief voor dienstverlening zouden versterken. Aansluitend dient het dagelijks bestuur van de hogeschool en de centrale administratie maatregelen te treffen om alle relevante informatie over maatschappelijke dienstverlening en deelname in andere rechtspersonen te bekomen en de interne controle op dit vlak te versterken. Zij zouden een informatieve en coördinerende rol kunnen vervullen en zodoende bijdragen tot meer interne controle en de eenduidige toepassing van het dienstverleningsdecreet.

Tot slot beveelt het Rekenhof aan dat de overdracht aan en oprichting van vzw's door hogeschoolbesturen met het oog op de organisatie van dienstverleningsactiviteiten, goed doordacht dient te gebeuren met bijzondere aandacht voor de belangen van de hogeschool.

D. Investerings

Het Rekenhof stelde inzake de investeringen een aantal tekortkomingen vast. Als voorbeelden vermeldt de heer *Geysebergs* dat de meerjarenbegroting onvolledig was, niet informatief was en niet aansloot op andere begrotingsstukken.

Het Rekenhof controleerde de overeenstemming tussen de boekhoudkundige verwerking van bepaalde investeringen in de hogescholen en de boekhouding van de subsidiërende instelling IVAH en DIGO. Deze openbare instellingen hanteren andere boekhoudkundige regels zodat de financiële informatie sterk verschilde.

Een belangrijke vaststelling was dat heel wat gesubsidieerde hogescholen niet altijd rekening houden met de overheidsopdrachtenwetgeving. Het betreft vooral

dossiers waar DIGO of IVAH niet bij betrokken zijn. In die dossiers blijkt de naleving van de wetgeving niet of onvoldoende te gebeuren vermits de kennis erover verspreid is of de uitvoering van de opdrachten zich binnen de departementen situeert.

Het Rekenhof beveelt aan dat de regeringscommissaris beter zou toezien op of zou tussenkomen bij de toepassing van de overheidsopdrachtenwetgeving.

E. Personeelszaken

Het Rekenhof heeft kunnen vaststellen dat de administratieve organisatie en interne controle met betrekking tot de personeelskosten zeer degelijk was. Er werden slechts secundaire fouten vastgesteld die bijgesteld kunnen worden.

De heer *Geysebergs* situeert een aantal voorbeelden. Zo waren er een aantal onvolledige dossiers van personeelsleden die werden aangeworven voor de fusie van de hogescholen; loonfiches waren niet voor alle personeelsleden beschikbaar; beslissingen over de validering van beroepservaring bij inschaling waren niet altijd ten gronde gemotiveerd of zelfs niet genoteerd en dus onbestaand.

Specifiek werd vastgesteld dat er mandaatvergoedingen werden uitgekeerd met het oog op een bijsturing van salarisschalen. Op die manier werd aan bepaalde personeelsleden een vergelijkbare betaling verleend voor vergelijkbare functies of werd het huidige salaris verhoogd tot het niveau van de verantwoordelijkheid of deskundigheid in de uitgeoefende functie.

In een aantal gevallen stelde de spreker vast dat personeelsleden die aangesteld werden als gastprofessor, het jaar nadien als voltijds lector waren verbonden. Alhoewel dit niet tegenstrijdig is met het decreet, is het toch een oneigenlijk gebruik van het statuut van gastprofessor.

Het Rekenhof beveelt in dit kader onder meer aan dat de documenten die het sociaal secretariaat verzoeken kritische personeelsgegevens van contractuele personeelsleden te wijzigen, een autorisatie vergen. Bovendien dient elke hogeschool een uniform autorisatiebeleid te voeren. Voor wat de personeelsdossiers betreft, beveelt het Rekenhof aan dat de hogeschoolbesturen het belang inzien van de volledigheid en transparantie van deze dossiers, en van zorgvuldig geformuleerde en grondig gemotiveerde beslissingen

over cruciale elementen uit de loopbaan van het personeel.

F. Algemene conclusie en aanbevelingen

De heer *Adri De Brabandere*, eerste-adviseur-revisor, formuleert de algemene conclusies.

Voorliggend onderzoek van het Rekenhof is inmiddels enigszins gedateerd omdat er inmiddels heel wat rechtzettingen en verbeteringen werden doorgevoerd. In ieder geval is het Rekenhof tot de bevinding gekomen dat de situatie van voor het hogescholendecreet van 1994 nog steeds een invloed heeft. Alhoewel dit decreet een fusie van de hogescholen met zich meebracht, blijkt dat de werking van de hogescholen nog altijd sterk gedecentraliseerd is en gelijklopend is met de vroegere instellingen. Dat is merkbaar bij de dienstverlening, de aankoopprocedures en het personeelsbeheer. De nieuwe taakverdeling inzake personeelsbeheer tussen de hogescholen en het departement Onderwijs laat zich nog lang na 1994 voelen.

Inmiddels staan de hogescholen voor nieuwe uitdagingen die even of meer risicovol zijn dan de items van het voorliggende rapport. Het Rekenhof zal in ieder geval aan deze nieuwe uitdagingen de nodige aandacht besteden.

2. Replik van de minister

De heer *Frank Vandenbroucke*, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, verklaart dat het Rekenhof de toepassing van de regelgeving voor de hogescholen heeft onderzocht aan de hand van een steekproef van vier hogescholen: de Autonome Hogeschool Antwerpen, de Hogeschool voor Wetenschap en Kunst, de Katholieke Hogeschool Mechelen en de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven. Het Rekenhof heeft de resultaten van dit onderzoek gerapporteerd in vier onderzoeksluiken.

Het eerste onderzoeksluik betrof de toewijzing en delegatie van bestuursbevoegdheden.

Een opmerking van het Rekenhof was dat ondanks het hogescholendecreet – wat weliswaar geleid heeft tot de vorming van 22 hogescholen – de hogescholen nog sterk gedecentraliseerd blijven werken. De delegatie van bevoegdheden gaf volgens het Reken-

hof aanleiding tot onduidelijkheden en waren in sommige gevallen betwistbaar. De minister kan de bedenkingen omtrent het gedecentraliseerde beleid bijtreden. Toch wil hij vermelden dat alle betrokken hogescholen stappen hebben ondernomen om aan de opmerkingen tegemoet te treden. Zo worden onder andere de gedelegeerde beslissingen ter bekrachtiging voorgelegd aan de Raad van Bestuur en werd de aanstelling van departementshoofden uit de delegatieregeling geschreven. Ook kan hij de opmerkingen omtrent de gedelegeerde bevoegdheid van de vakantieregeling, de opmerkingen met betrekking tot het organogram en de notulering van de bestuursbeslissingen bijtreden. De betrokken hogescholen hebben me gemeld dat zij ook hier reeds acties ondernomen hebben. Hij heeft het regeringscommissariaat gevraagd hierop verder toe te zien.

Het tweede onderzoeksluik betrof de deelname in spin-off bedrijven en de relaties met vzw's of andere rechtspersonen. Het Rekenhof bekeek ook de maatschappelijke dienstverlening voor derden tegen vergoedingen. Daarbij toetste het in de eerste plaats de beslissingen en overeenkomsten aan het dienstverleningsdecreet. Vervolgens onderzocht het Hof ook de rapportering daarover in de toelichting bij de jaarrekening.

De minister stelt dat uit het onderzoek is gebleken dat de centrale administratie en de directie niet altijd op de hoogte zijn van de dienstverleningsovereenkomsten die zijn onderhandeld in de hogeschooldepartementen. Sommige hogescholen trachten dit op te lossen door een verplichte voorlegging en ondertekening van de overeenkomsten door de algemeen directeur. Bepaalde hogescholen gaven de opmerking dat het niet altijd duidelijk is of welbepaalde overeenkomsten moeten worden beschouwd als dienstverleningsovereenkomsten en dat het onderscheid tussen dienstverlening, onderzoek en uitwisseling moeilijk te maken blijft. Zij wijten dit ondermeer aan de onduidelijkheid van het dienstverleningsdecreet. Toch acht hij de regelgeving over dienstverlening duidelijk: het dienstverleningsdecreet creëert een reglementair kader voor alle vormen van dienstverlening, ongeacht de financiële impact. De initiatiefnemer vormt het criterium. Activiteiten op initiatief van de hogeschool zijn dus geen dienstverleningsactiviteiten; activiteiten op initiatief of op vraag van derden zijn dat wel. De samenwerking tussen hogescholen valt zodoende onder het hogescholendecreet en het structuuredecreet. De regelgeving is echter continu vatbaar voor vereenvoudiging en meer transparantie. Moch-

ten zich misverstanden blijven voordoen, dan zal de minister het initiatief nemen om de regelgeving aan te passen.

Het Rekenhof heeft een aantal vaststellingen gedaan onder andere omtrent rapportering in jaarrekeningen en jaarverslagen en het ontbreken van gemotiveerde beslissingen van het hogeschoolbestuur. Alle betrokken hogescholen deelden de minister mee dat zij alle deelnames proberen te inventariseren en te beheersen en dat zij de administratieve opvolging en controle verbeteren. Hij heeft het regeringscommissariaat gevraagd om toe te kijken op de verbetering van de kwantitatieve verslaggeving in het jaarverslag.

De minister gaat ook akkoord met de opmerking van het Rekenhof over de relaties met of deelname in vzw's die zijn opgericht voor de organisatie van voortgezette opleidingen en hogeschoolvorming. Hij wil echter ook beklemtonen dat alle voortgezette opleidingen sinds het academiejaar 2000-2001 in de betrokken hogeschool worden georganiseerd.

Het derde onderzoeksluik betrof het volledige investeringsproces, zowel op de wettigheid als financieel. Het Rekenhof onderzocht de financiële en boekhoudkundige overeenstemming tussen de hogescholen en de subsidiërende overheden IVAH en DIGO, de boekhoudkundige verwerking van de investeringsuitgaven door de hogescholen en de toepassing door de hogescholen van de regelgeving op de overheidsopdrachten.

Allereerst wil de minister melden dat er een besluit van de Vlaamse Regering in de maak is over de boekhouding, de jaarrekeningen en het rekeningstelsel en de controle ervan voor de instellingen voor hoger onderwijs. Er wordt overwogen om te voorzien in de verplichting tot organisatie van een interne audit. Functiescheiding – inhoudelijke afhandeling, boekhoudkundige verwerking en financiële afhandeling – zal een sleutelement zijn.

De tekortkomingen in de jaarbegrotingen zijn, mede dankzij het regeringscommissariaat, verholpen in de begroting voor 2004. De minister is samen met het regeringscommissariaat van oordeel dat het weinig zinvol is de initiële meerjarenbegroting te actualiseren bij elke wijziging van de jaarbegroting. Een meerjarenbegroting steunt immers altijd op plannen en inzichten van het moment. Bijsturing van deze plan-

nen resulteert beter in een nieuwe, concrete jaarbegroting.

Voorts heeft de minister het regeringscommissariaat gevraagd er verder op toe te zien wat betreft de opmerking van het Rekenhof dat niet alle hogescholen over een inventarisboek beschikken en dat niet alle hogescholen waarderingsregels inschrijven.

Hoewel het hogescholendecreet alleen voor de jaarbegroting in een verzoek tot wijziging en een eventuele penaliserende maatregel heeft voorzien, ontvangt het hogeschoolbestuur ook bij niet-goedkeuring van een meerjarenbegroting de vraag om een nieuwe meerjarenbegroting. Op één na, zijn alle hogescholen telkens op een dergelijk verzoek ingegaan. Hij vindt het dan ook niet opportuun om de penaliserende maatregel expliciet in te schrijven voor de meerjarenbegroting.

De minister treedt de vaststelling bij dat alleen op grond van de officieel voorgelegde rekeningen – inclusief bijlagen – geen afstemming mogelijk is van de onderlinge schulden en vorderingen en rechten en verplichtingen tussen de hogescholen en de subsidiërende instellingen. Hij beaamt dat dit te wijten is aan de verschillende boekhoudkundige regelingen. Voor de autonomie van de hogescholen werd namelijk gekozen voor een moderne boekhoudregeling, die de instellingen een maximale beleidsverantwoordelijkheid geeft en ze in staat stelt daarover een degelijke verantwoording af te leggen. Hij stelt dat afstemming maar mogelijk is als de hogescholen weer een beleidsboekhouding (begrotingsboekhouding) zouden voeren, wat niet wenselijk is, of als de subsidiërende openbare instelling een economische boekhouding zou voeren.

De opmerkingen van het Rekenhof rond de correctheid van de investeringsboekingen, de aankoopprocedure en de overheidsopdrachten kan de minister bijtreden. Bepaalde hogescholen hebben al meegeëld hieromtrent stappen te hebben ondernomen.

Het laatste onderzoeksluik tenslotte betrof de degelijkheid van de administratieve organisatie en de interne controleprocedures voor de personeelscyclus. In tweede instantie controleerde het Rekenhof een aantal personeelsdossiers van statutaire personeelsleden grondig.

De minister sluit zich aan bij de opmerking van het Rekenhof dat zou moeten worden overgeschakeld op een elektronische aanlevering van gegevens. In

dit verband meldt hij dat de invoering van het elektronische personeelsdossier voor de hogescholen voorzien is voor de start van het academiejaar 2007-2008. De fase van de functionele analyse loopt en de VLHORA is hierbij betrokken.

Het Rekenhof merkt op dat de invoering van het hogescholendecreet en de daaruit voortvloeiende autonomie soms problemen meebracht inzake de volledigheid en actualiteit van de personeelsdossiers. Naar aanleiding van dit rapport en in het kader van dienstverlening is de afdeling hogescholen van het departement Onderwijs gestart met een grootschalig project om de loopbaanfiches van alle personeelsleden in de hogescholen te actualiseren en ter controle voor te leggen aan de betrokken hogeschool. Op deze manier kan een afstemming gebeuren van de gegevens die in het departement aanwezig zijn, meestal van vóór 1996 en de gegevens die in de hogescholen aanwezig zijn. Voor de vier door het Rekenhof gecontroleerde hogescholen werden de geactualiseerde loopbaanfiches in februari 2005 ter controle verstuurd naar de scholen. Systematisch komen nu de andere hogescholen aan bod.

De minister treedt ook de suggesties voor de optimalisatie van de personeelscyclus bij. De meeste hogescholen hebben laten weten de procedures reeds verbeterd te hebben. Waar nodig kijkt het regeringscommissariaat toe.

Met de opmerkingen met betrekking tot mandaatverlening en het statuut van de gastprofessoren zal de minister rekening houden bij de uittekening van de nieuwe rechtspositieregeling in het kader van de harmonisering van het hoger onderwijs.

Tot slot vermeldt de minister dat alle hogescholen op de hoogte zijn gebracht van de aanbevelingen van het Rekenhof. Deze aanbevelingen werden ook gepubliceerd op de website van de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek.

3. Bespreking

Voor de heer *Jef Tavernier* zijn de resultaten van het onderzoek van de Rekenhof en de repliek daarop van de minister eerder ontgoochelend. Na meer dan 10 jaar blijken heel wat doelstellingen, zoals de integratie, een efficiënte besluitvorming, meer duidelijkheid enzovoort, die in 1994 bij de opmaak van het hogescholendecreet werden vooropgesteld, niet gehaald. Uit het rapport blijkt immers onder meer dat er met de waarderings- en boekhoudregels of de toepassing

op de wet inzake overheidsopdrachten nog heel wat misloopt. De heer *Tavernier* vreest met voorliggend rapport het ergste voor de volgende fase inzake de hervorming van het hogeronderwijslandschap.

Hij vindt de aanbevelingen van het Rekenhof volledig en zeer beleefd geformuleerd. Toch merkt hij op dat de aanbevelingen voor de hand liggend zijn. Hij heeft dan ook moeite met de aanbeveling dat er een sterker toezicht nodig is van de regeringscommissaris op de correcte toepassing van de wetgeving inzake overheidsopdrachten. Dit maakt deel uit van de taak van de regeringscommissarissen. Hij vraagt of er dan ook geen audit nodig is m.b.t. de werking van de regeringscommissarissen.

De heer *Robert Voorhamme* vraagt of het Rekenhof de financiële stromen tussen de vzw's voor sociale voorzieningen van de hogescholen, de zogenaamde SOVO's, en de hogescholen zelf heeft onderzocht. In de commissie wordt dikwijls opgemerkt dat de relatie tussen beiden niet altijd correct zou verlopen.

De heer *Ludo Sannen* vindt het leerzaam te vernemen dat heel wat elementen uit de regelgeving nog niet door de hogescholen werden geïmplementeerd. Het is nuttig dat de minister aangetoond heeft over welke hogescholen het hier gaat. Daarmee wil hij enige relativiteit uitdrukken ten aanzien van de negatieve benadering van de heer *Tavernier*. Alhoewel hij niet ontkent dat er nog heel wat problemen zijn, moet men zich hoeden voor veralgemening.

De heer *Sannen* vraagt vervolgens hoe de hogescholen omspringen met de filosofie van het mandaathouderschap in het bestuur. Heeft men vastgesteld of er voldoende rotatie wordt gehanteerd of juist niet? Is de verwachte roulatie in de mandaten gerealiseerd? Hij heeft zelf het gevoel dat de invoering van mandaatfuncties een maat voor niets was en geen verschil uitmaakt met het verleden. Het zou nuttig zijn dit verder te onderzoeken vermits men, met het oog op de invoering van mandaatfuncties in het leerplichtonderwijs, hier lessen kan uit trekken.

Een tweede vraag van de heer *Sannen* betreft de dienstverlening. Enerzijds gaat hij ermee akkoord dat het hogeschoolbestuur een duidelijk beleid voert inzake dienstverlening, maar anderzijds waarschuwt hij voor te vergaand centralisme. Een te sterk centralisme zou de dynamiek bij de departementen inzake dienstverlening kunnen verminderen. Het centraal bestuur moet daarbij wel instaan voor stimulering, transparantie en uniformiteit.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt in positieve zin vast dat de minister zeer veel aanbevelingen van het Rekenhof positief beantwoordt. Hij benadrukt daarbij dat vooral de aanbevelingen met betrekking tot het functioneren van de regeringscommissarissen belangrijk zijn.

De heer Van Baelen stelt vast dat het Rekenhof zich niet uitspreekt over het bestuurlijk aspect van de mandaatfuncties. Hij wijst er op dat men wel heeft vastgesteld dat de hogescholen het systeem van de mandaatvergoeding oneigenlijk gebruiken. Het is positief dat de minister de aanbeveling van het Rekenhof terzake zal opvolgen.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* is het eens met de opmerking van de heer Sannen dat men de opmerkingen van het Rekenhof niet mag veralgemenen. Het gaat uiteindelijk slechts om een steekproef. Bovendien dateert het rapport al van enige tijd terug. Niettemin gaat zij ermee akkoord dat de aanbevelingen zo snel als mogelijk worden uitgevoerd.

Ook mevrouw Van Kerrebroeck wijst op de rol van de regeringscommissaris. Zij vindt het vreemd dat de vermelde mistoestanden bij de hogescholen kunnen blijven bestaan terwijl er regeringscommissarissen toezicht moeten houden, tenzij het zou gaan om die hogescholen waar er nog geen commissaris voor werd aangeduid. Uit eigen ervaring weet zij dat de regeringscommissaris nauwlettend het bestuur in het oog houdt.

Zij vraagt met de heer Sannen of een te centralistisch beleid inzake dienstverlening geen negatieve effecten kan veroorzaken bij de hogescholen. Zij is het met het Rekenhof eens dat de dienstverlening meer centraal moet worden aangestuurd, maar niet wat de effectieve concretisering ervan betreft. Dit zouden de departementen als te bevoogdend ervaren.

Mevrouw Van Kerrebroeck pleit vervolgens voor een audit op het niveau van de associaties. Zij is van mening dat de aansturing van de samenwerking tussen hogescholen zeer sterk kan verschillen in de diverse associaties. Een vergelijking kan dit duidelijk maken.

Ten slotte wijst zij op de noodzaak om de boekhouding van hogescholen en universiteiten meer op elkaar af te stemmen. Op die manier zou men meer transparantie kunnen bewerkstellingen.

De heer *Adri De Brabandere* antwoordt dat het Rekenhof tot de bevinding is gekomen dat de oude situatie bij de hogescholen na 1994 lange tijd heeft doorgewerkt of nog altijd doorwerkt. Het Rekenhof kan zich niet uitspreken of dit al dan niet gepaard moet gaan met een ontgoocheling.

Voor wat de keuze van de thema's betreft, verduidelijkt de heer De Brabandere dat voorliggend rapport een vervolg is van eerdere onderzoeken die het Rekenhof heeft uitgevoerd. Het Rekenhof heeft dan ook geen zicht op de manier waarop de hogeschoolbesturen omspringen met mandaatfuncties.

Hetzelfde geldt voor de relatie tussen de zogenaamde SOVO's en de hogescholen. Ook dit werd niet onderzocht, maar de heer De Brabandere neemt deze voorstellen ter overweging mee.

Vervolgens relateert de heer De Brabandere de opmerkingen inzake het gevaar voor veralgemening. Mede op basis van de vorige onderzoeken die gelijkwaardige bevindingen als voorliggend rapport aan het licht brachten, kan men besluiten dat het rapport ondanks de beperktheid van de steekproef toch een goed beeld geeft van het gehele hogeschoolland-schap.

Voor wat de vragen en opmerkingen inzake de centrale aansturing van de dienstverlening betreft, wil de heer De Brabandere een onderscheid maken. Als een centraal bestuur, zoals het Rekenhof heeft vastgesteld, helemaal niet op de hoogte is van de dienstverlening die in de departementen gebeurt, dan strookt dit niet met het dienstverleningsdecreet. Dit decreet stelt dat er geen dienstverlening kan gebeuren zonder medeweten van het centraal bestuur. Bovendien wijst de spreker erop dat het rapport nergens aanbeveelt dat de dienstverlening volledig centraal moet worden aangestuurd. Tot slot deelt hij mee dat het Rekenhof recent een algemeen onderzoek over dienstverlening, zowel bij hogescholen als universiteiten, heeft uitgevoerd. Dat rapport zal in de nabije toekomst aan het Vlaams Parlement worden overgemaakt.

De *minister* beaamt dat hij zeer veel aanbevelingen heeft opgevolgd en ter harte heeft genomen. Alhoewel het onderzoek een beperkte steekproef betreft, moet men in het algemeen vaststellen dat de fusies tot 22 hogescholen in de praktijk niet tot de bedoelde integratie heeft geleid. Heel wat departementen blijven op zichzelf staande entiteiten met een eigen

cultuur. Heel wat vaststellingen hebben daarmee te maken.

Met betrekking tot de afstemming van de economische boekhouding tussen hogescholen en universiteiten verduidelijkt de minister dat er op dit vlak nog decretaal werk moet gebeuren voor de universiteiten. Hij is van mening dat de universiteiten binnen afzienbare tijd ook een economische boekhouding zullen voeren. De implementatie vergt evenwel de nodige tijd.

Op de opmerkingen inzake de mandaatfuncties en de lessen die men daar eventueel uit zou kunnen trekken voor het leerplichtonderwijs, reageert de minister dat beide zaken niet vergelijkbaar zijn. In zijn beleidsnota 2004-2009 heeft de minister duidelijk aangegeven dat de mandaatfuncties in het leerplichtonderwijs betrekking hebben op de directies. Het aanstellen van directies is in het leerplichtonderwijs vrij strak gereguleerd met weinig vrijheidsgraden. In die zin zal de toepassing van de mandaatfuncties als beloning voor bepaalde mensen veel moeilijker liggen. Hij beseft wel dat men in het leerplichtonderwijs aan engineering doet door directies op te richten.

De heer *Adri De Brabandere* licht toe dat het Rekenhof vooral het misbruik van de mandaatfunctie heeft aangeklaagd. De voorbeelden werden opgenomen in het rapport. Het gaat daarbij niet om bestuursfuncties.

De heer *Ludo Sannen* gaat akkoord met het antwoord van de minister. Hij stelt wel vast dat alhoewel men in het leerplichtonderwijs geen mandaten heeft, men toch zorgt voor enige verloningsdifferentiatie die gekoppeld is aan de verantwoordelijkheid die men opneemt. Dit is volgens hem een andere discussie. Hij wil vooral focussen op de cultuur in een hogeschool die een mandaatsysteem al dan niet bevordert, namelijk in welke mate men een rotatie aanvaardt, de opdrachten herinvult enzovoort. Hij stelt vast dat dit nog niet aanvaard wordt in de hogescholen. Daaruit kan men wel degelijk lessen trekken voor de invoering van mandaten in het leerplichtonderwijs.

De *minister* repliceert dat het Rekenhof de mandaatfunctie als bestuurlijk instrument niet heeft onderzocht. Men heeft alleen vastgesteld dat de mandaatfunctie gebruikt wordt om een creatief verloningsbeleid te voeren. Dit laatste ziet hij niet optreden in het leerplichtonderwijs.

De maatschappelijke doelstelling inzake mandaathouderschap in het leerplichtonderwijs is dat men rotatie in het leerplichtonderwijs mogelijk moet maken, maar dat dit geen verplichting kan zijn. Bovendien pleit de minister voor het leerplichtonderwijs voor een mandaat van beperkte duur, maar onbeperkt verlengbaar. Dit debat zal in de toekomst nog zeker worden verdergezet.

De verslaggever,

Anissa
TEMSAMANI

De voorzitter,

Monica
VAN KERREBROECK
